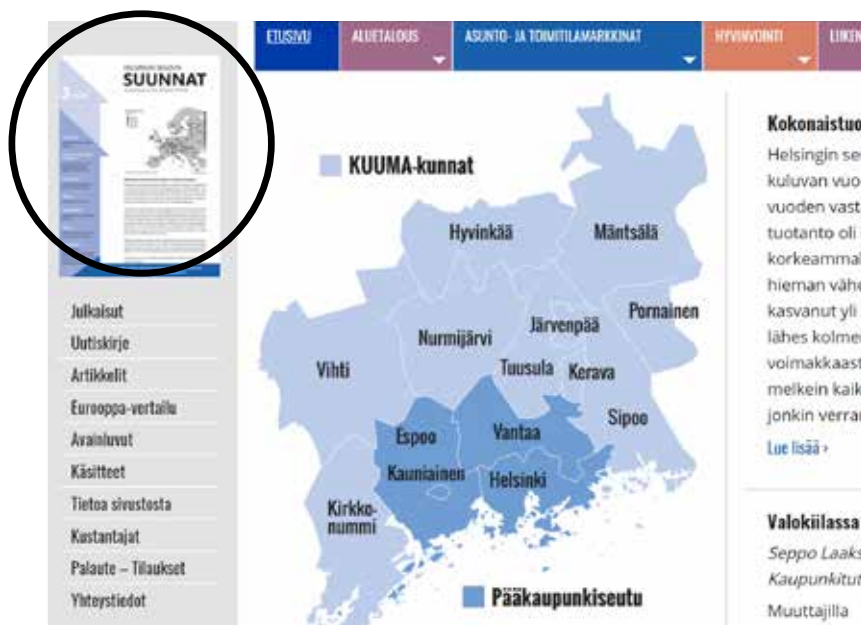

4/2018

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

Ajankohtaiskatsaus seudun kehitykseen 12.12.2018

Aluetalous

Tuotannon kasvu jatkuu vahvana

Asunto- ja toimitilamarkkinat

Helsingin keskustan toimitilatojen vuokrat nousussa

Hyvinvointi

Asumistukea saavien määrän kasvu hidastui

Liikenne

Vienti lisääntyy Helsingin satamissa

Työmarkkinat

Työllisten määrä kasvussa

Väestö

Helsingin seudun väestönkasvu hidastui

Valokiilassa

Timo Aulanko

Työnantajien rekrytointiongelmien Helsingin seudulla vuosina 2016 ja 2017

Helsingin Seudun Suunnat jatkossa vain verkossa – indikaattoritieto päivittyy jatkuvasti

Pitelet käsissäsi viimeistä painettua Helsingin Seudun Suunnat -julkaisua. Jatkossa tiedot ilmestyvät vain verkossa osoitteessa www.helsingiseudun-suunnat.fi. Julkaisu ilmestyy sähköisenä neljä kertaa vuodessa. Uusimman julkaisun löydät pdf-versiona helsinginseudun-suunnat.fi-pääsivulta ylläolevan kuvan osoittamasta paikasta. Tilaa uusimman julkaisun saapumisesta tiedottava uutiskirje osoitteessa www.helsinginseudun-suunnat.fi/uutiskirje.

Helsingin Seudun Suuntien verkkosivuilla on jo nyt saatavilla paljon yksittäistä neljännesvuosijulkaisua enemmän indikaattoritietoa. Painettuihin katsauksiin ja sen pdf-versioon on sivuston indikaattoreista poimittu aina vain osa. Lisäksi sivuston tiedot päivittyvät aina, kun uutta indikaattoritietoa on saatavilla. Ne kuvaavat siis parhaiten viimeaikaisinta tilannetta.

Sivustolla tuorein tieto yli 50 indikaattorista

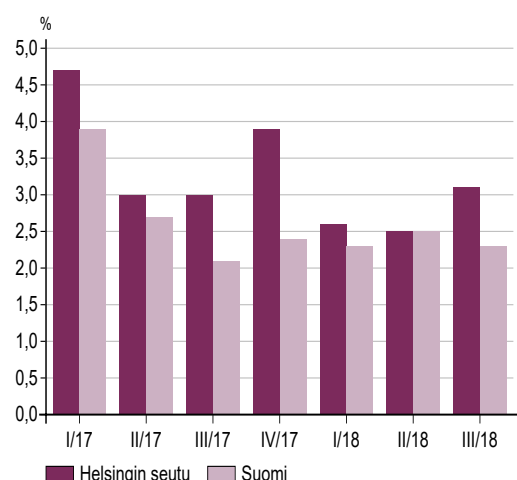
Helsinginseudun-suunnat.fi-verkkosivuilla on tuoreinta vuosineljänneksittäistä tietoa kaikista Helsingin Seudun Suuntien keräämästä yli 50 indikaattorista. Löydät sieltä tietoa esimerkiksi toimeentulotuen saajista, ilmanlaadusta ja pitkäaikaistyöttömyydestä. Verkkosivuston kuvioista pystyt myös lataamaan indikaattoritietoja itsellesi omaan käyttöösi esimerkiksi Exceliin.

Tervetuloa käyttämään helsinginseudun-suunnat.fi-verkkosivustoa. Mikäli sinulla on verkkosivujen käytettävyyteen liittyviä kehitysideoita tai kysymyksiä, ota yhteyttä osoitteeseen seudun-suunnat@hel.fi.

Lisää aiheita jatkuvasti päivittyvillä verkkosivuillamme
www.helsinginseudun-suunnat.fi

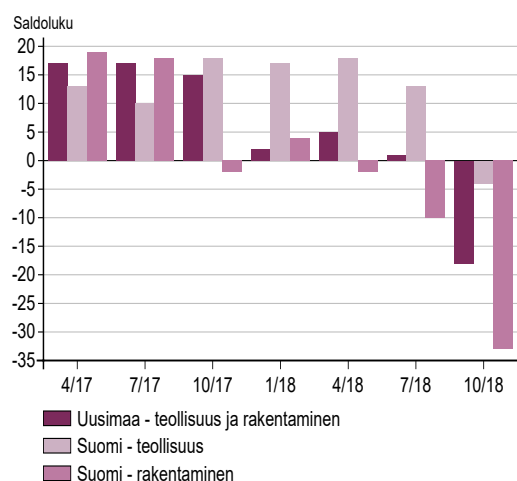
Kokonaistuotannon ennakoiva kuvaaja

Muutos (%) edellisestä vuodesta

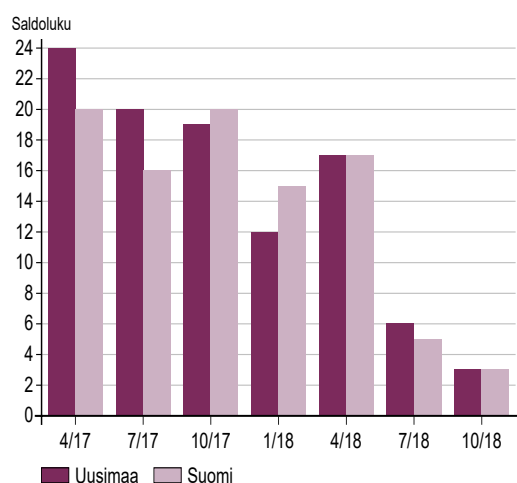
Lähde: Tilastokeskus ja Kaupunkitutkimus TA Oy

Teollisuuden ja rakentamisen suhdannenäkymät

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

Palveluyritysten suhdannenäkymät

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, suhdannebarometri

Aluetalous

Tuotannon kasvu jatkuu vahvana

Helsingin seudun tuotannon kasvu jatkui vahvana kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Tuotanto oli heinä-syyskuussa ennakoarvion mukaan 3 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin. Edellisellä vuosineljänneksellä tuotanto kasvoi 2,5 prosenttia. Koko maan tuotanto kasvoi heinä-syyskuussa reilut 2 prosenttia edellisvuodesta. Liiketoiminta kasvoi vahvasti lähes kaikilla aloilla Helsingin seudulla. Hintojen nousu kuitenkin vaimensi tuotannon reaaliaikaisesta kasvusta. Talouden nousu jatkui heinä-syyskuussa vahvana niin teollisuudessa ja rakentamisessa kuin useilla seudun palvelualoilla: liikevaihto kasvoi palvelualoista eniten liike-elämän palveluissa, majoitus- ja ravitsemistoiminnassa, informaatio- ja viestintäalalla sekä kuljetuksessa ja varastoinnissa.

Suhdanneodotukset vaimentuneet

Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) lokakuussa laatiman Suhdannebarometrin mukaan Suomen elinkeinoelämän suhdannetilannetta kuvataan erityisesti teollisuudessa selvästi keskimääräistä paremmaksi ja myös palveluissa ja rakentamisessa tilanne jatkui hyvänä. Lähikuukausien suhdanneodotukset ovat kuitenkin vaimentuneet erityisesti rakentamisessa, jossa vahvan suhdannevaiheen ennustetaan varsin yleisesti heikkenevän. Teollisuudessa ja palveluissa suhdannekuva pysyisi lähes nykyisellään.

Maailmantalouden kasvuennusteita on hieman laskettu, ja lähes kaikkien talousalueiden vauhti on hidastumassa. USA:n kasvun arvioidaan olevan elvyttävän veropolitiikan myötä vielä vähän aikaa vahvaa. Ennakoivat indikaattorit ovat USA:ssa korkealla, mutta Euroopassa ne ovat laskeneet asteittain viime kuukausina.

Teollisuus ja rakentaminen

Uudenmaan teollisuus- ja rakennusyritysten lähikuukausien suhdanneodotukset ovat kääntyneet laskuun, ja sitä kuvaava saldoluku oli lokakuussa -18 (heinäkuussa +1). Uudenmaalla EK:n suhdannebarometriin vastanneiden yritysten odotukset ovat vähän koko maan keskiarvoa vaisummat, mutta tämänhetkistä tilannetta kuvaava arvio oli normaalia parempi. Tuotantomäärät kasvoivat kolmannella neljänneksellä hieman kausivaihtelu huomioon ottaen, ja ne lisääntynevät edelleen loppuvuoden aikana. Tuotantokapasiteetti oli 95 prosentilla vastaajista kokonaan hyödynnettynä. Henkilöstöä lisättiin heinä-syyskuun aikana, ja työvoiman määrä lisääntyy myös loppuvuoden kuukausina. Rekrytointivaikeuksista ilmoitti lokakuussa 44 prosenttia vastaajista (heinäkuussa 38 prosenttia). Kannattavuus on pysynyt keskimäärin vuoden takaisissa lukemissa.

Koko maan teollisuusyritysten suhdanneodotukset ovat aiempaa varovaisemmat, mutta yleiskuvassa ei odoteta suuria muutoksia seuraavan puolen vuoden aikana. Teollisuuden suhdannenäkymien saldoluku oli lokakuun tiedustelussa -4 (heinäkuussa +13). Uudet tilaukset lisääntyivät heinä-syyskuussa melko ripeästi, ja tilausten kasvun ennakoidaan jatkuvan myös vuoden lopulla. Tilauskantaa kuvattiinkin lokakuussa alkuvuoden tavoin keskimääräistä vahvemmaksi. Teollisuusyritysten henkilöstön määrä kasvoi heinä-syyskuussa, ja kasvun ennakoidaan

jatkuvan vähän hidastuen. Tuotantokapasiteetti oli lokakuussa kokonaan käytössä 88 prosentilla vastaajista. Rekrytointivaikeudet ovat nousseet yleisimmäksi kapeikkotekijäksi.

Koko maassa rakennusyritysten vahva suhdannetilanne on jäähtynyt hieman, mutta tämänhetkistä tilannetta kuvataan edelleen keskimääräistä vahvemmaksi. Tilauskannan kuvattiin supistuneen vähän, mutta kokonaisuutena se on lähellä normaalia. Suhdannenäkymien saldoluku oli lokakuussa -33 (heinäkuussa -10). Tuotannon ennustetaan pysyvän valtaosin nykytasollaan samoin kuin henkilöstön määrän eikä kannattavuus muuttuisi edellisvuodesta. Selvästi merkittävin kasvun este on työvoiman rekrytointi, ja rekrytointivaikeuksista raportoi lokakuussa 53 prosenttia rakennusalan vastaajista.

Palvelut

Uudenmaan palvelualojen yritysten suhdannenäkymät olivat syksyn alussa aavistuksen kesän lukemia varovaisemmat, mutta edelleen odotetaan hienoista paranemista. Lähikuukausien suhdanneodotuksia kuvaava saldoluku oli +3 (heinäkuussa +6). Uudenmaan palvelualojen yritysten suhdannenäkymät ovat lähellä koko maan keskiarvoa. Myyntimäärän kasvun ennakoitaan jatkuvan kuluvan vuoden lopussakin, ja myös ensi vuoden alkua koskevat odotukset ovat myönteisiä. Henkilökuntaa palkattiin lisää heinä-syyskuun aikana, ja työvoiman ennakoitaan kasvavan myös loppuvuoden kuluessa. Ammattitaitoisesta työvoimasta oli lokakuussa pulaa kolmasosalla vastaajista.

Koko maan palveluyrityksissä suhdanteissa ei tapahtunut muutoksia, ja tilannetta kuvataan vähän keskimääräistä paremmaksi. Myös yleiset suhdannenäkymät ovat vakaan myönteiset, ja suhdannekuva paranee hieman. Yleisiä suhdannenäkymiä mittaava saldoluku sai lokakuussa arvon +3 (heinäkuussa +5). Palveluyritysten myynnin määrä kasvoi kolmannella vuosineljänneksellä tasaisesti ja samankaltaisen kasvun odotetaan jatkuvan myös lähikuukausien aikana. Henkilökunnan määrä kasvoi jonkin verran heinä-syyskuun aikana, ja myös viimeiselle vuosineljännekselle ennustetaan henkilöstön kasvua. Tosin ammattitaitoisen työvoiman saatavuus oli vaikeutunut edelleen, ja se oli yleisin toiminnan kasvun este. Rekrytointivaikeuksia oli 31 prosentilla suhdannebarometrin tiedusteluun vastanneista.

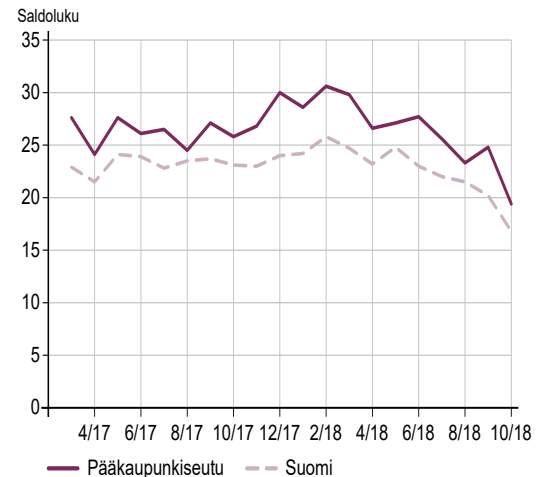
Kuluttajien luottamus heikentyi

Kuluttajilla on ollut jopa ennätyksellisen vahva luottamus talouden myönteiseen kehitykseen jo viime vuoden alusta alkaen. Lokakuu toi kuitenkin muutoksen tilanteeseen. Kuluttajien luottamus heikkeni – erityisesti koko maan talouden myönteiseen kehitykseen. Luottamusindikaattorin arvo oli pääkaupunkiseudulla lokakuussa 19,4 (syyskuussa 24,8), ja koko maassa se oli 16,8 (syyskuussa 20,2). Edellisen kerran yhtä alhaisia arvoja oli vuoden 2016 lopulla. Perinteisesti pääkaupunkiseudun kuluttajat ovat olleet oletuksissaan myönteisempiä kuin kuluttajat koko maassa.

Maan talouden vahvistumiseen ei enää luoteta – luottamus omaan talouteen säilyi

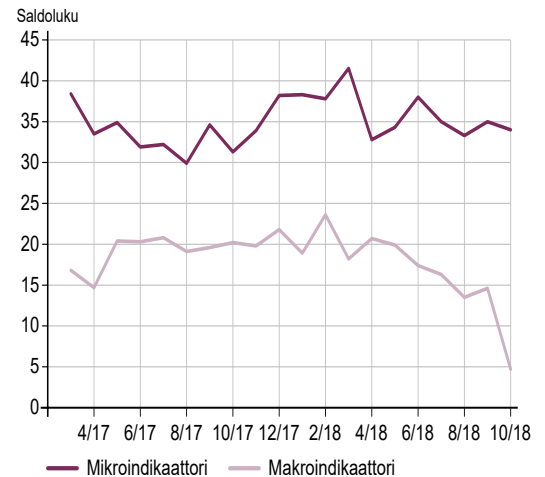
Makroindikaattori sai lokakuussa arvon 4,7 (syyskuussa 14,6). Kyseinen saldoluku kuvaa pääkaupunkiseudun kuluttajien oletuksia sekä työllisyystilanteen että koko maan talouden kehityksestä. Saldoluku on ollut

Kuluttajien luottamusindikaattori

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

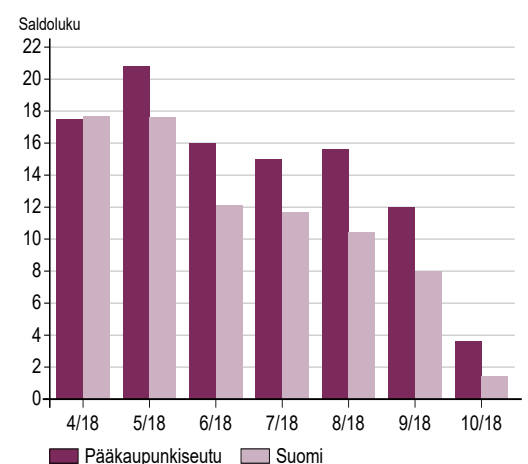
Kuluttajien luottamusindikaattori pääkaupunkiseudulla

Mikroindikaattori: Oma talous ja säästämismahdollisuudet
Makroindikaattori: Suomen talous ja työttömyyden kehitys

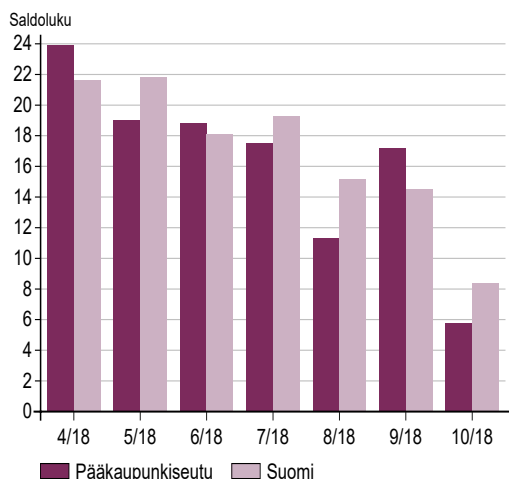
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kuluttajien ennuste Suomen talouskehityksestä seuraavien 12 kk:n aikana

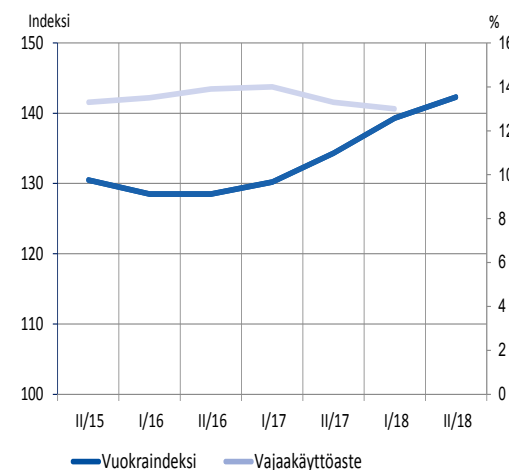
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Kotitalouksien ennuste työttömyystilanteen paranemisesta seuraavien 12 kk:n aikana

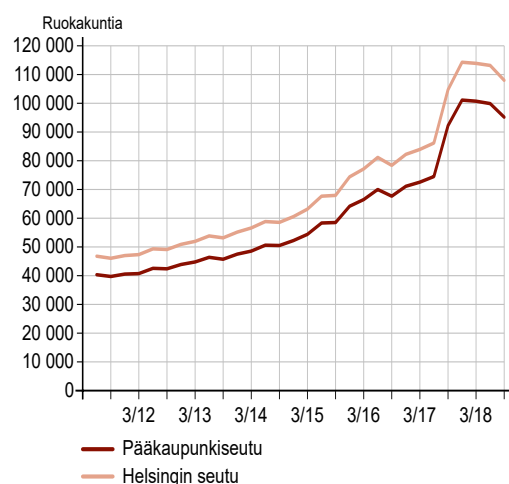
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajabarometri

Toimistotilojen vuokrat (indeksi) Helsingin keskustassa ja toimitilojen vajaakäyttö (%) pääkaupunkiseudulla Indeksi 2000=100

Lähde: KTI Kiinteistötieto Oy & Catella Property Oy

Yleisen asumistuen saajat kauden lopussa

Lähde: Kansaneläkelaitos

ennätyskorkealla pitkään, mutta lokakuussa luottamus miltei romahti. Pääkaupunkiseudulla kuluttajien mikroindikaattorin saldoluku sai lokakuussa arvon 34,0 (syyskuussa 35,0). Kyseinen arvo kuvaa yhdellä luvulla kuluttajien tulevaisuuden näkemyksiä sekä oman talouden että säästämismahdollisuuksien kehityksestä.

Kuluttajien vahva luottamus Suomen yhä paranevaan taloustilanteeseen vaihtui varovaisuuteen

Pääkaupunkiseudun kuluttajista vain yksi sadasta oletti lokakuun kuluttajabarometrin tiedustelussa Suomen talouden olevan paljon paremman vuoden kuluttua. Kuluttajista 29 prosenttia oletti sen olevan hieman paremman ja 43 prosenttia ennakoiti tilanteen pysyvän ennallaan. Joka neljäs kuluttaja oletti sen huononevan. Koko maan taloustilanteen ennakkointia kuvaava saldoluku sai lokakuussa pääkaupunkiseudulla arvon 3,6 (syyskuussa 12,0). Koko maan kuluttajat olivat tätäkin synkempiä näkemyksissään, sillä saldoluku sai arvon 1,4 (syyskuussa 8,0).

Työllisyystilanteen paranemiseenkaan ei enää luoteta

Tilastokeskuksen kuluttajabarometrin haastatteluissa kuluttajien oletukset työllisyystilanteen paranemisesta vaihtuivat aiempaa myönteisimmiksi noin vuosi sitten, ja tämän vuoden huhtikuussa ne olivat ennätyskorkealla. Tämän jälkeen odotukset ovat hieman heikentyneet, ja lokakuussa näkemykset vaihtuivat aiempaa huomattavasti synkemmiksi. Joka neljäs kuluttaja oletti työttömiä olevan vuoden kuluttua tiedusteluajankohtaa enemmän, ja koko maan kuluttajista joka viides omasi saman näkemyksen. Työttömyyskehitystä kuvaava saldoluku oli pääkaupunkiseudulla lokakuussa 5,8 (syyskuussa 17,2) ja koko maassa 8,4 (syyskuussa 14,5).

Asunto- ja toimitilamarkkinat

Helsingin keskustan toimistotilojen vuokrat nousussa

KTI Kiinteistötieto OY:n julkaiseman Markkinakatsauksen mukaan Helsingin ydinkeskustan uudet toimistovuokrat nousivat 2,2 prosenttia viimeisimmällä puolivuotisjaksolla. Maalis–elokuussa mediaaninelövuokra pysyi 30 euron tasolla. Helsingin ydinkeskustan toimistotilojen vuokria kuvaavan KTI Kiinteistötiedon vuokraindeksin arvo oli viime maaliskuu-kuussa 142,3, kun vuotta aikaisemmin se oli 134,3. Toimitilojen vajaakäyttö kääntyi laskuun pääkaupunkiseudulla viime vuonna.

Hyvinvointi

Asumistukea saavien määrän kasvu hidastui

Yleistä asumistukea sai syyskuun lopussa Helsingin seudulla 107 000 ruokakuntaa, mikä oli 3 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kasvuvauhti hidastui selvästi edellisestä vuosineljänneksestä, jolloin saajien määrä kasvoi 31 prosenttia. Nyt asumistuen saajien määrä lisääntyi hieman kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa, KUUMA-kunnissa ja Uudellamaalla, mutta kääntyi muualla maassa laskusuuntaan.

Yleistä asumistukea saavien ruokakuntien määrät ovat kasvaneet viimeisen viiden vuoden aikana voimakkaasti. Viime vuonna kiihtynyttä kasvua selittää muun muassa se, että opiskelijat siirtyivät yleisen asumistuen piiriin, kun opintotuen asumislisän maksaminen päättyi heinäkuussa.

➡ Liikenne ja ympäristö

Vienti lisääntyy Helsingin satamissa

Ulkomaan tavaraliikenteen määrä kasvoi heinä–syyskuussa 10 prosenttia Helsingin satamissa, kun verrataan edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Tuonnin määrä pysyi ennallaan 1,8 miljoonassa tonnissa, mutta viennin määrä lisääntyi noin 20 prosenttia 2,0 miljoonaan tonniin.

Helsingin satamien tavaraliikenne on kasvanut viimeisen 12 kuukauden aikana noin 15 prosenttia. Viennin määrä ylitti tuonnin määrän tämän vuoden alussa ja oli nyt 54 prosenttia kokonaisliikenteestä.

Lentomatkustajien määrä jatkaa kasvuaan

Helsinki–Vantaan lentoaseman matkustajamäärä kasvoi jälleen heinä–syyskuussa 10 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Matkustajia oli 5,7 miljoonaa. Heinä–syyskuussa 90 prosenttia lennoista oli kansainvälistä liikennettä ja loput kotimaista. Kansainvälisistä kohteista yleisimpiä ovat Ruotsi, Saksa ja Espanja.

➡ Työmarkkinat

Sekä yksityisen että julkisen sektorin työntekijämäärät kasvussa

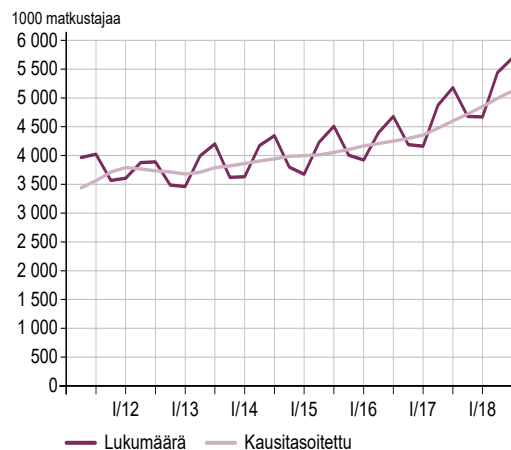
Työntekijöiden määrä kasvoi sekä yksityisellä että julkisella sektorilla 4 prosenttia heinä–syyskuussa, kun verrataan edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon Helsingin seudulla. Tilastokeskuksen otospohjoisen työvoimatutkimuksen mukaan Helsingin seudulla oli 582 300 yksityisen sektorin työntekijää ja 179 900 julkisen sektorin työntekijää. Koko maassa kasvoi ainoastaan yksityisen sektorin työntekijöiden määrä.

Työllisten kokonaismäärä alkoi jälleen kasvaa Helsingin seudulla viime vuonna. Laskussa ollut yksityisen sektorin työntekijämäärä kääntyi kasvuun vuoden 2015 jälkimmäisellä puoliskolla. Viimeisen vuoden aikana erityisesti valtion työntekijöiden määrä on kasvanut. Esimerkiksi TE-toimistot lisäsivät työvoimaansa tekemään työttömien määräaikaishaastatteluita ja Kela käsittelemään toimeentulotukihakemuksia.

Avoimien työpaikkojen määrä jatkaa kasvuaan

Helsingin seudun työ- ja elinkeinotoimistoissa oli syyskuun lopussa 11 prosenttia enemmän avoimia työpaikkoja kuin vuotta aikaisemmin. Koko maassa avoimien työpaikkojen määrä kasvoi 16 prosenttia. Helsingin seudulla oli jokaista avointa työpaikkaa kohden 4 työtöntä työnhaki-

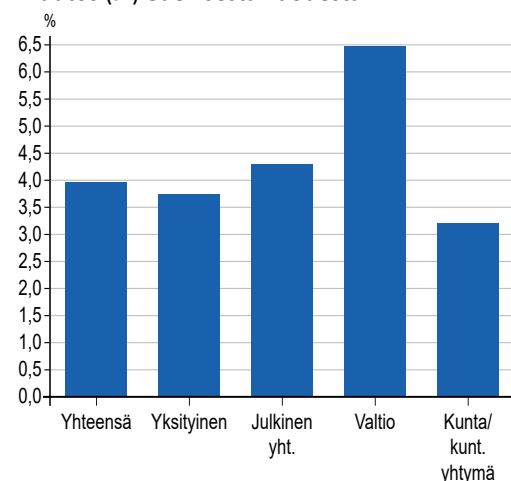
Helsinki–Vantaan lentoaseman matkustajat

Lähde: Finavia Oyj

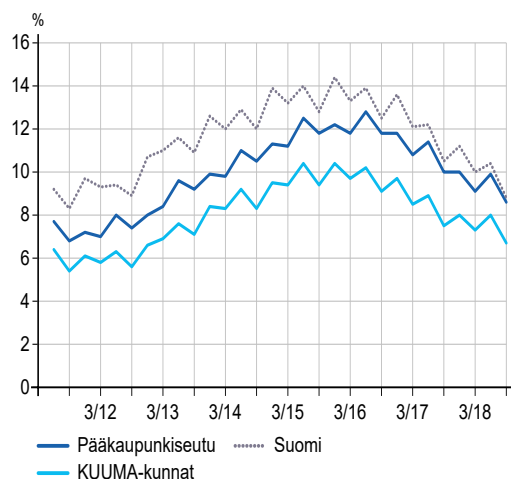
Työllinen työvoima työnantajryhmittäin Helsingin seudulla III/18

Muutos (%) edellisestä vuodesta

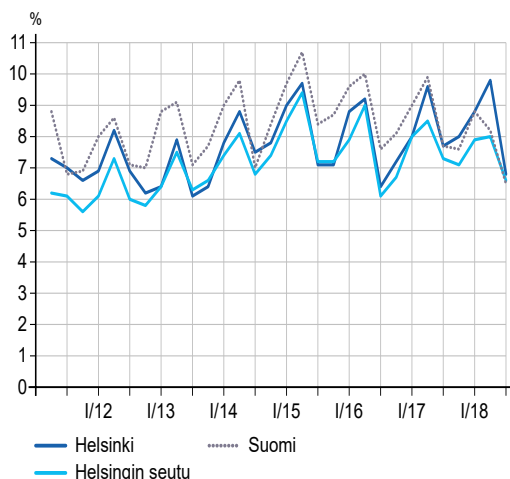
Lähde: Tilastokeskus

Työttömyysaste työ- ja elinkeinoministeriön mukaan

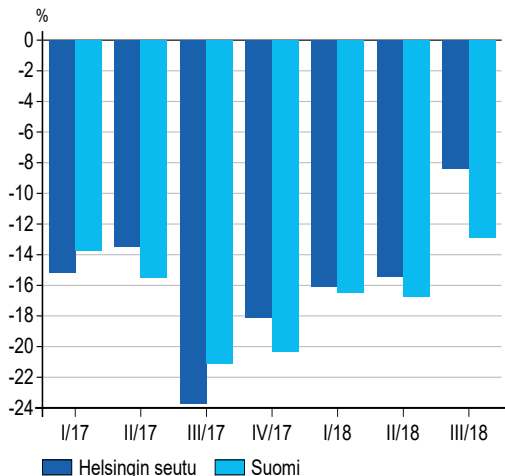
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Työttömyysaste Tilastokeskuksen mukaan

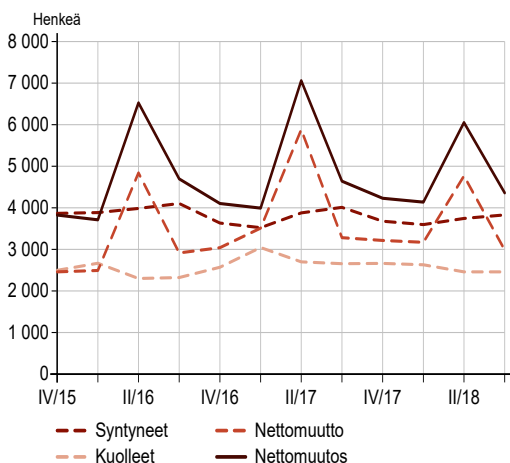
Lähde: Tilastokeskus

Nuorisotyöttömien määrä Muutos (%) edellisestä vuodesta

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Väestönmuutos Helsingin seudulla

Lähde: Tilastokeskus

jaa. Avoimia työpaikkoja oli 15 800, mikä oli noin kolmasosa koko maan avoimista työpaikoista. Työ- ja elinkeinotoimistoihin ilmoitettujen avoimien työpaikkojen määrä on kasvanut Helsingin seudulla vuodesta 2015 lähtien.

Työttömyysaste laskee edelleen

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan työttömyysaste oli 8,2 prosenttia työvoimasta syyskuun lopussa Helsingin seudulla. Työttömyysaste laski edellisvuodesta -1,3 prosenttiyksikköä. Työttömyysaste oli edellisvuotta matalampi sekä kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa että KUUMA-kunnissa. Koko maassa työttömyysaste laski -1,7 prosenttiyksikköä 8,8 prosenttiin työvoimasta. Tiedot kootaan kuukausittain työ- ja elinkeinotoimistojen rekisteristä.

Myös Tilastokeskuksen otospohjaisen työvoimatutkimuksen mukaan työttömyysaste laski Helsingin seudulla -0,7 prosenttiyksikköä. Heinä-syyskuussa työttömyysaste oli Helsingin seudulla 6,6 prosenttia, Helsingissä 6,8 prosenttia ja koko maassa 6,5 prosenttia työvoimasta.

Työttömien nuorten määrä jatkaa laskuaan

Helsingin seudulla oli syyskuun lopussa 5 900 työtöntä nuorta, eli 8 prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä laski selvästi kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa, KUUMA-kunnissa ja koko maassa.

Syyskuun lopussa työttömiä nuoria oli Helsingissä 2 300, Espoossa 1 000, Vantaalla 1 100 ja KUUMA-kunnissa 1 400. Koko maassa työttömänä oli 29 100 nuorta.

Nuorisotyöttömyys lähti Helsingin seudulla voimakkaaseen kasvuun vuonna 2013, mutta kääntyi laskusuuntaan vuonna 2016. Laskuvauhti on ollut tänä vuonna nopea, mutta hidastui nyt hieman.

➔ Väestö

Helsingin seudun väestönkasvu hidastui

Helsingin seudun asukasluku oli syyskuun lopussa 1 489 640. Seudun väestö kasvoi heinä-syyskuussa 4 360 hengellä, mikä oli kuusi prosenttia vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavan ajanjakson aikana. Väestönkasvu hidastui, koska muuttovoitto kutistui edellisvuodesta. Sekä syntyneitä että kuolleita oli edellisvuotta vähemmän ja luonnollinen kasvu oli suurempi. Myös koko maassa väestönkasvu hidastui.

Heinä-syyskuussa Helsingin seudulla syntyi 3 830 lasta ja kuoli 2 460 henkilöä. Helsingin väestö kasvoi 1 710 asukasta, Espoo 1 220 asukasta, Vantaa 1 630 asukasta, mutta KUUMA-kunnissa väestö väheni 250 asukasta.

Muuttovoittoa pääkaupunkiseudulle aiempaa vähemmän

Helsingin seutu sai heinä–syyskuussa muuttovoittoa 2 990 henkeä, mikä oli 300 henkeä vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavan ajanjakson aikana. Pääkaupunkiseudun saama muuttovoitto ja KUUMA-kuntien muuttotappio väheni edellisvuodesta. Aiempaa harvempi muutti pääkaupunkiseudulle, ja samalla poismuuttojen määrä kasvoi.

Helsinki sai muuttovoittoa heinä–syyskuussa 1 280 henkeä, Espoo 800 henkeä, Vantaa 1 300 henkeä, ja KUUMA-kuntien muuttotappio oli 440 henkeä. Helsingin seudun ulkopuolinen Suomi sai muuttovoittoa 1 550 henkeä. Sekä Helsingissä että Espoossa muuttovoitto koostui kokonaisuudessaan ulkomaan kansalaisista.

Helsingin seudun saama muuttovoitto on vähentynyt viimeisen vuoden aikana 10 prosenttia, mikä johtuu Helsingin ja Espoon muuttovoiton pienenemisestä. KUUMA-kuntien saama muuttovoitto on kasvanut 40 prosenttia ja Vantaan 13 prosenttia.

Ulkomaan kansalaisten muuttovoitto kasvoi

Ulkomaan kansalaisia muutti Helsingin seudulle heinä–syyskuussa noin 3 200 henkeä enemmän kuin seudulta pois. Ulkomaan kansalaisten muuttovoitto kasvoi 140 hengellä edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna, sillä etenkin tulomuuttojen määrä kasvoi enemmän kuin lähteneiden. Muualla Suomessa muuttovoitto kutistui hieman.

Heinä–syyskuussa ulkomaan kansalaisten muuttovoitto oli Helsingissä 1 220 henkeä, Espoossa 870 henkeä, Vantaalla 810 henkeä ja KUUMA-kunnissa 270 henkeä.

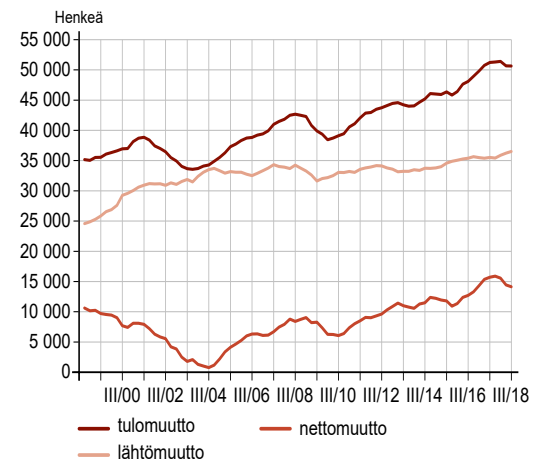
Viimeisen vuoden aikana ulkomaan kansalaisten muuttovoitto on vähentynyt Helsingin seudulla 850 hengellä. Tulomuuttojen määrä on vähentynyt ja poismuuttojen määrä kasvanut. Ulkomaan kansalaiset muuttavat seudulle muualta maasta tai ulkomailta.

Helsinki menetti ja Vantaa voitti seudun sisäisessä muuttoliikkeessä

Heinä–syyskuussa pääkaupunkiseudun muuttotappio KUUMA-kuntiin kasvoi 300 henkeen. Vantaa sai kuitenkin edellisvuoteen verrattuna huomattavasti enemmän muuttovoittoa, mutta Helsingin muuttotappio kasvoi 1 000 henkeen. Espoon muuttovoitto seudun sisäisessä muuttoliikkeessä oli 20 henkeä ja Vantaan muuttovoitto oli peräti 640 henkeä. Helsingin muuttotappio ja Vantaan muuttovoitto olivat vuoden kolmannen neljänneksen suurimpia tällä vuosikymmenellä.

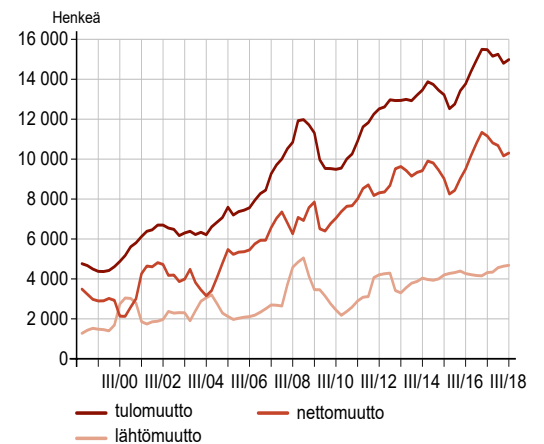
Helsingin muuttotappio seudun muihin kuntiin on kasvanut vuoden 2013 jälkeen, poikkeuksena vuosi 2017. KUUMA-kunnat ovat saaneet muuttovoittoa pääkaupunkiseudulta koko 2000-luvun ajan, mutta nettomuutto pienentyi vuosina 2007–2016. Vuoden 2017 aikana liikehdintä pääkaupunkiseudun ja KUUMA-kuntien välillä vilkastui ja KUUMA-kuntien muuttovoitto pääkaupunkiseudulta kääntyi kasvuun. Nyt kasvu on kiihtynyt.

Väestön nettomuutto Helsingin seudulla Liukuva vuosisumma

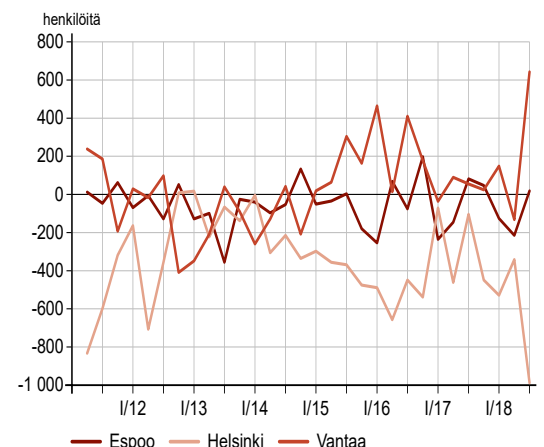
Lähde: Tilastokeskus

Ulkomaan kansalaisten nettomuutto Helsingin seudulla Liukuva vuosisumma

Lähde: Tilastokeskus

Seudun sisäinen nettomuutto Muuttoliike kaupungista seudun muihin kuntiin

Lähde: Tilastokeskus

Työnantajien rekrytointiongelmien Helsingin seudulla vuosina 2016 ja 2017

Timo Aulanko

Tutkija

Uudenmaan ELY-keskus

Yritysten rekrytointiongelmien ovat kasvaneet viimeisten vuosien aikana Uudellamaalla ja Helsingin seudulla. Kehityksestä kertovat mm. Tilastokeskuksen työnantajahaastattelut, Suomen Yrittäjien, Finnveran sekä työ- ja elinkeinoministeriön teettämä Pk-yritysbarometri sekä Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometri.

Rekrytointiongelmien yleistymisen voi olla merkinä työmarkkinoiden kohtaannon heikkenemisestä. Vaikka työmarkkinoilla on samanaikaisesti runsaasti sekä työttömiä työnhakijoita että avoimia työpaikkoja, eivät ne aina kohtaa toisiaan, vaan vallitsee samanaikainen pula työpaikoista ja työntekijöistä.

Heikkenevä työmarkkinoiden kohtaanto

Keväällä 2018 julkaistun Valtioneuvoston selvityksen¹ mukaan työmarkkinoiden kohtaanto on heikentynyt 2010-luvun aikana erityisesti suurissa seutukunnissa, joissa avoimien työpaikkojen määrä ja aste (avoimien työpaikkojen osuus kaikista työpaikoista) sekä työttömyysaste ovat nousseet yhtäaikaista. Samalla uudet avoimet työpaikat ovat täyttyneet aiempaa hitaammin.

Avoimien olevien työpaikkojen ominaisuuksien (toimiala, sektori, palkka, työsuhteen laatu) muutokset selittävät osan kohtaannon heikkenemisestä, mikä viittaa rakenteelliseen kohtaanto-ongelmaan. Helsingin seudulla rakenteellisia muutoksia on tapahtunut esimerkiksi työllisyyden painottuessa yhä enemmän palvelualoihin teollisuuden ja kaupan kustannuksella.

Työvoiman kysyntä

Tilastokeskus toteuttaa vuosittain työ- ja elinkeinoministeriön tilauksesta toimipaikkakohtaisia työnantajahaastatteluita, joissa selvitetään muun muassa työvoiman hakemiseen ja rekrytointivaikeuksiin liittyviä tekijöitä. Tietoja ei ole aiemmin analysoitu Uudenmaan tai Helsingin seudun tasolla.

Haastatteluiden perusteella Helsingin seudun toimipaikat yrittivät rekrytoida vuosien 2016 ja 2017 aikana yhteensä 350 000 työntekijää. Toimialoista rekrytointiryhmiä oli eniten terveys- ja sosiaaalialalla (70 000 rekrytointia), liike-elämän palveluissa (63 000) julkisissa palveluissa ja koulutuksessa (58 000) sekä kaupan alalla (37 000). Uudenmaan työllisistä kaksi kolmasosaa työskentelee palvelualoilla, ja kun osuus on jatkuvasti kasvussa, eivät palvelualojen suuret rekrytointimäärät ole yllättäviä.

Toimipaikoista yhteensä 52 prosenttia rekrytoi työntekijöitä vuosien 2016 ja 2017 aikana. Yleisintä rekrytointia oli julkisissa palveluissa ja koulutuksessa (77 prosenttia toimipaikoista oli rekrytoinut kyseisten vuosien aikana) sekä terveys- ja sosiaaalialalla (67 prosenttia). Kaikilla muilla toimialoilla rekrytoineiden toimipaikkojen osuus vaihteli 45 ja 55 prosentin välillä.

Merkittävä osa rekrytoineista toimipaikoista rekrytoi sekä vakituisia että määräaikaista työntekijöitä. Määräaikaisten työntekijöiden palkkaaminen oli selkeästi vakinaisia työntekijöitä yleisempää muut palvelut -toimialalla, terveys- ja sosiaaalialalla sekä julkisissa palveluissa ja koulutuksessa. Informaatio- ja viestintäalalla sekä rakentamisessa enemmistö ilmoitetuista rekrytoinneista oli tehty vakinaiseen työsuhteeseen.

¹ Pehkonen, Jaakko; Huuskonen, Jussi; Tornberg, Kalle 2018. Kohtaanto työmarkkinoilla – havaintoja ja politiikkajohtopäätöksiä. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 15/2018.

Rekrytointiongelmat yleistyneet selvästi

Toimipaikka on kärsinyt rekrytointiongelmasta, jos sen työntekijän hakuprosessissa on kohdattu vaikeuksia ja työpaikan avoinna olon kesto on pitkittynyt, mutta paikat on kuitenkin pystytty lopulta täyttämään. Rekrytointiongelmat ovat yleistyneet viime vuosien aikana kaikkialla Suomessa, ja Helsingin seudun kehitys on ollut samansuuntaista. Koko maan ja Uudenmaan kehitys on esitetty kuviossa 1.

Helsingin seudulla rekrytointiongelmaa koki 30 prosenttia toimipaikoista vuonna 2016 ja 38 prosenttia vuonna 2017. Yleisimpiä rekrytointiongelmat olivat vuonna 2017 Satakunnassa, Kainuussa ja Lapissa, joissa vaikeuksista raportoi yli 40 prosenttia toimipaikoista. Koko maan keskiarvo oli 37 prosenttia.

Toimipaikoilla oli enemmän rekrytointiongelmaa niiden etsiessä vakinaisia työntekijöitä kuin määräaikaista työntekijöitä. Rekrytointiongelmien yleisyys nimenomaan vakituisten työntekijöiden kohdalla voi kertoa muun muassa korkeammista vaatimuksista määräaikaisiin työntekijöihin verrattuna.

Toimipaikkojen kokemat rekrytointiongelmat vuosien 2016 ja 2017 on esitetty toimialoittain kuviossa 2. Ongelmia esiintyi eniten majoitus- ja ravitsemusalalla, kuljetuksessa ja varastoinnissa sekä informaatio- ja viestintäalalla. Vähiten ongelmia oli muut palvelut -toimialalla, julkisissa palveluissa ja koulutuksessa sekä kaupan alalla.

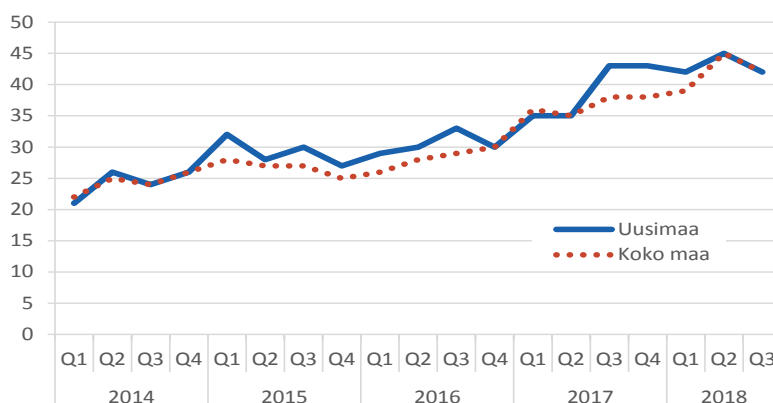
Rekrytointiongelmat yleistivät teollisuutta sekä julkisia palveluita ja koulutusta lukuun ottamatta kaikilla toimialoilla vuosien 2016 ja 2017 välillä. Eniten ongelmat yleistivät rakentamisessa (25 %-yks.) sekä majoituksessa ja ravitsemuksessa ja muissa palveluissa (14 %-yks.).

Varsinaista työvoimapulaa, eli tilannetta, jossa toimipaikka ei ole saanut rekrytoitua kaikkia haettuja työntekijöitä, esiintyi yhteensä 16 prosentissa toimipaikoista. Toimialoittain tilanne oli heikoin kuljetuksen ja varastoinnin alalla, jossa kolmannes rekrytoineista toimipaikoista ei saanut täytettyä kaikkia avoimia paikkojaan. Myös informaatio- ja viestintäalalla, terveys- ja sosiaalialalla sekä rakentamisessa yli 20 prosenttia rekrytoineista toimipaikoista kärsi työvoimapulasta. Helsingin seudulla oli yhteensä täyttämättömiä työpaikkoja vuosien 2016 ja 2017 aikana 18 136 kappaletta, joista puolet oli terveys- ja sosiaalialalla tai liike-elämän palveluissa.

Rekrytointiongelmat työnhakijoiden syytä?

Rekrytointivaikeuksia kokeneilta toimipaikoilta kysyttiin myös heidän näkemyksiään rekrytointivaikeuden syyksi. Vastaajat saivat listata useamman syyn. Toimipaikkojen mukaan rekrytointiongelmat johtuivat pääsääntöisesti työnhakijoihin liittyvistä syistä. Selvästi harvempi toimipaikka piti tarjottua työpaikkaa, tarjottua palkkaa tai työpaikan sijaintia ongelmien syynä.

Kuvio 1. Rekrytointiongelmaa kokeneiden toimipaikkojen osuus (%)

Lähde: Tilastokeskus /Työnantajahaastattelut

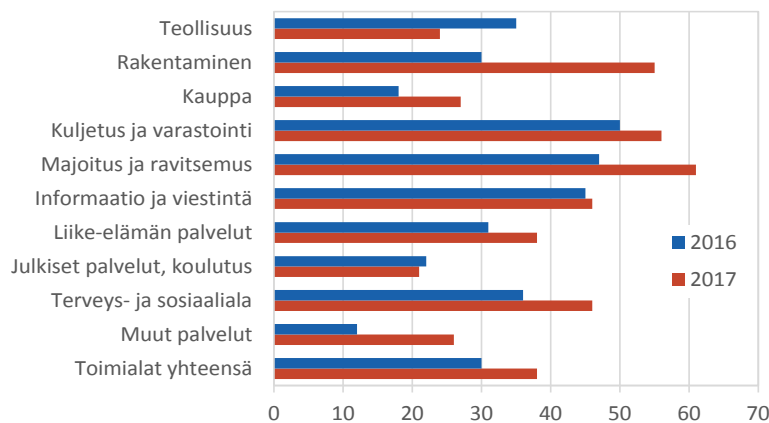
Valokiilassa

Kolme neljästä toimipaikasta ilmoitti ongelmien syyksi työnhakijoiden puutteellisen työkokemuksen ja yli puolet vastaajista ilmoitti syyksi työnhakijoiden puutteellisen koulutuksen, henkilökohtaiset ominaisuudet ja riittämättömät sosiaaliset taidot.

Toimialoista ainoastaan kuljetus- ja varastointialalla työnhakijoiden puutteellinen työkokemus ei ollut yleisin mainittu rekrytointiongelmien syy. Teollisuudessa sekä informaatio- ja viestintäalalla yli 90 prosenttia toimipaikoista ilmoitti sen ongelmien syyksi.

Rekrytointiongelmien ja työmarkkinoiden kohtaannon ratkomiseen ei ole olemassa helppoja ja yksinkertaisia ratkaisuja. Esimerkiksi puuttuvaa työkokemusta voi kerryttää vain työllistymällä. Lisä- ja täydennyskoulutuksella sekä tuetulla työllistymisellä on merkittävä rooli työmarkkinoille sisäänpääsyssä. Ei sovi myöskään unohtaa rakenteellisia ratkaisuja, kuten sosiaaliturvan uudistamista.

Kuvio 2. Helsingin seudulla rekrytointiongelmia kokeneiden toimipaikkojen osuus toimialoittain (%)

Lähde: Tilastokeskus /Työnantajahaastattelut

➔ Info

Helsingin seutu:

Pääkaupunkiseutu ja KUUMA-kunnat

Pääkaupunkiseutu:

Helsinki, Espoo, Kauniainen
ja Vantaa

KUUMA-kunnat:

Hyvinkää, Järvenpää, Kerava,
Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi,
Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti

Uusimaa:

Uudenmaan maakunta

Julkaisun tuotannon, asuntomarkkinoiden, rikollisuuden, matkailijoiden yöpymisten ja väestön luvut ovat ennakkotietoja, jotka tarkentuvat lopullisiin tilastoihin.

Käsitteitä

Avoimet työpaikat

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastoon sisältyvät ne avoimet työpaikat, jotka työnantaja ilmoittaa täytettäväksi työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimisto) avulla. Kuukauden viimeisen työpäivän poikkileikkaus.

Liukuva vuosisumma

Kausitasoitusmenetelmä, jolla tasataan vuoden sisäistä, toistuvavuonteista vaihtelua. Vuosineljänneksen arvo lasketaan summaamalla neljän viimeisimmän neljänneksen arvot ja jakamalla summa luvulla 4.

Saldoluku

Saldoluvulla kuvataan odotuksia suhdanne- ja kuluttajabarometrissä. Luku saadaan, kun myönteisten vastausten prosenttiosuuksista vähennetään kielteisten vastausten prosenttiosuudet. Positiivinen luku kuvaa myönteisiä odotuksia.

Suhdeluku (indeksi)

Perusajankohdan arvo on suhdelukuna 100. Kuluva ajankohdan arvo jaetaan perusvuoden arvolla (sekä kerrotaan sadalla) ja saatu suhdeluku ilmaisee prosentti muutoksen perusvuoteen nähden (esim. 110 merkitsee kymmenen prosentin nousua perusvuodesta).

Tuotanto

Kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiiviteettia.

1) Helsingin seutu: Toimialoittaisten tuotannon kehitystä ennakoivien indikaattorien perusteella konstruoitu

Helsingin kaupunkimittausosasto, alueen kunnat ja HSY, 2013

Helsingin seudun tuotannon ennakoiva kuvaaja. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvioihin. Tietolähde: Kaupunkitutkimus TA Oy.

2) Suomi: Tilastokeskuksen kansantalouden neljännesvuositilinpäiden bruttokansantuote kiintein hinnoin. Tuorein neljännes on Tilastokeskuksen julkaisema kokonaistuotannon ennakkotieto.

Työnvälitystilasto

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) tilasto, joka perustuu työnhakijoiden rekisteriin.

Työttömyysaste

Työttömien osuus työvoimasta. Tilastokeskuksen työttömyysaste perustuu työvoimatutkimukseen ja työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysaste työnvälitystilastoon, minkä vuoksi ne poikkeavat jonkin verran toisistaan.

Työvoimatutkimus

Tilastokeskuksen otospohjainen kuukausittain tehtävä haastattelututkimus. Työllisyyttä koskevista toimialoitaisissa tiedoista on pienten toimialojen kohdalla suurehko virhemarginaali.

Yleinen asumistuki

Pienituloisen ruokakunta voi saada Kelasta yleistä asumistukea asumismenojensa vähentämiseksi. Ruokakunnan muodostavat samassa asunnossa asuvat henkilöt, ja asumistuki myönnetään ruokakunnalle yhteisesti.

Väestö 30.9.2018*	Helsinki	Espoo	Vantaa	Helsingin seutu	Uusimaa	Suomi
Väkiluku	649 220	282 290	226 680	1 489 550	1 669 130	5 520 540
Väestönmuutos vuoden alusta	5 960	3 250	3 630	14 450	13 510	7 410
Väestönmuutos, %	0,9	1,2	1,6	1,0	0,8	0,1
Muuttovoitto	4 900	2 020	2 800	10 940	10 290	11 530
Työmarkkinat III/2018						
Työlliset (TK)	..	..	..	764 800	849 600	2 576 800
Muutos vuoden takaisesta, %	..	..	..	4,0	3,6	2,8
Työttömät (TEM, 9/18)	31 250	10 860	9 860	62 970	69 630	232 080
Työttömyysaste, % (TEM, 9/18)	9,2	7,6	8,5	8,2	8,2	8,8
Työllisyysaste, % (TK)	..	..	..	74,9	75,0	72,7
Hyvinvointi III/2018						
Yleisen asumistuen saajat (9/18)	60 730	17 700	16 420	107 980	114 700	347 310
Muutos vuoden takaisesta, %	2,4	5,3	3,9	3,1	2,8	-0,4
Kotihoidontuen saajat	8 950	4 450	3 680	21 430	23 310	66 130
Muutos vuoden takaisesta, %	-4,5	-6,6	-2,8	-4,8	-5,3	-6,6
Perustoimeentulotuen saajat	41 340	16 100	15 300	84 500	90 270	226 580
Muutos vuoden takaisesta, %	-5,5	-1,6	6,0	-3,2	-3,2	-2,6

*Ennakkotieto.

Helsingin Seudun Suunnat

Helsingin Seudun Suunnat antaa ajankohtaista tietoa seudun kehityksestä. Verkkosivusto päivittyy jatkuvasti, ja pdf-julkaisu ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

www.helsinginseudunsuunnat.fi

Tilaa uutiskirje:

www.helsinginseudunsuunnat.fi/uutiskirje

Uutiskirje ilmestyy vuonna 2019

viikolla 11, 25, 38, 51

Toimitus ja julkaisija

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot

PL 550

Helsingin kaupunki

00099 Helsingin kaupunki

Lisätietoja

Jenni Erjansola

p. 09 310 36365

seudunsuunnat@hel.fi

ISSN 1455-819X (painettu)

ISSN 1796-7287 (verkossa)

HSS
vuodesta
1996

Kustantajat

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus- ja -tilastot

Espoon kaupunki, strategiayksikkö

Vantaan tieto- palveluyksikkö

Uudenmaan liitto

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristö- keskus (ELY)

Helsingin seudun kauppakamari